

OPINIE SEPARATĂ

formulată de către Inga Furtună, Eduard Varzar - membri ai Consiliului Superior al Procurorilor și Angela Motuzoc, Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor față de hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-197/2023 din 24.11.2023 (art.74 alin.(1) lit.d) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură)

Prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-197/2023 din 24.11.2023, cu votul majorității membrilor prezenți la ședință, s-a decis că „Se prelungește termenul de depunere a dosarelor în cadrul concursului anunțat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-177/2023 din 23.10.2023, cu privire la inițierea concursului public pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General, până la data de 29.12.2023, inclusiv”, soluție care, în opinia noastră, nu se aliniază literei și spiritului normelor care reglementează situația juridică dedusă analizei.

Având în vedere această viziune, nu susținem hotărârea vizată a Consiliului Superior al Procurorilor și, fiind în dezacord cu poziția majorității, care a votat pentru adoptarea acesteia, formulăm prezenta opinie separată, în vederea expunerii raționamentelor de care ne-am condus.

Astfel, potrivit mențiunilor din partea motivatoare a hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-197/2023 din 24.11.2023, această soluție se bazează pe constatarea că „în concursul de referință s-au înscris doar doi candidați: domnul Ilie Rotaru, avocat, și domnul Igor Demciucin, adjunct al Procurorului General interimar”, iar conform reglementărilor instituționale „la funcția de Procuror General poate candida persoana în privința căreia anterior, nu i-a fost constatată vinovăția pentru săvârșirea unei infracțiuni”, fără a fi, însă, consemnată analiza tuturor condițiilor procedurale aferente acestui exercițiu instituțional.

În sensul motivării soluției adoptate, s-a menționat că propunerea prelungirii prezentului concurs a survenit deoarece „Din datele prezentate de raportor, în spațiul public, precum și pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată a fost publicată informația că unul din candidați ar fi fost anterior condamnat cu executare, astfel aparent acesta nu ar întruni criteriul menționat la pct.6 lit.g) din Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-174/2023 din 23.10.2023. Prin urmare, rezultă că de facto la concurs s-a înscris un singur candidat eligibil pentru funcția de Procuror General”, însă, o asemenea argumentare reclamă, din punctul nostru de vedere, clarificarea următoarelor circumstanțe:

- la ce etapă se afla concursul pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General și dacă era justificat ca la acest moment CSP să se expună asupra admisibilității dosarelor depuse;
- regimul juridic al informațiilor despre condamnarea anterioară a unuia dintre candidați (ce acte oficiale s-au prezentat pentru confirmare, s-a verificat sau nu existența antecedentelor penale, efectul juridic al hotărârilor judecătorești asupra situației persoanei).

Toate acestea erau, în opinia noastră, importante pentru a reflecta realități concrete și nemijlocite și, de asemenea, pentru a susține natura juridică certă a soluției pe care au ales-o în cazul dat majoritatea din Consiliul Superior al Procurorilor.

Astfel, menționăm că adoptând această hotărâre, Consiliul Superior al Procurorilor s-a expus asupra admisibilității dosarelor depuse, or, anume așa arată sintagma *„rezultă că de facto la concurs s-a înscris un singur candidat eligibil pentru funcția de Procuror General”*.

Despre eligibilitatea candidaților pot fi făcute concluzii numai în interiorul etapei de verificare a admisibilității și numai după examinarea de către membrii Consiliului Superior al Procurorilor a dosarelor depuse, ceea ce, însă, nu a avut loc.

Din cele menționate poate fi dedus riscul că, în speță, Consiliul Superior al Procurorilor deja a eliminat din concurs unul dintre candidați, deoarece s-a antepunat cu referire la acesta deși, din punct de vedere juridic, încă nu se activase contextul normativ pentru a desfășura etapa admisibilității. Mai mult de atât, în viitor, când se va ajunge la etapa admisibilității ar putea fi create mai multe confuzii juridice, deoarece a fost afectată așteptarea legitimă a unei persoane ca să nu îi fie aplicat un tratament diferențiat.

Un alt aspect foarte important pe care îl identificăm se referă la constatarea despre faptul că *„unul din candidați ar fi fost anterior condamnat cu executare”*, circumstanță care urma a fi tratată cu vigilență și rigiditatea impuse de lege.

Astfel, condiția prevăzută la pct.6 lit.g) din Regulamentul privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General¹, statuează că una dintre condițiile pentru a candida este ca anterior, persoanei să nu îi fi fost constatată vinovăția pentru săvârșirea unei infracțiuni.

Este general cunoscut, ca un principiu fundamental al preeminenței dreptului, că vinovăția unei persoane pentru săvârșirea unei infracțiuni este constatată doar prin sentință judecătorească definitivă. Până la emiterea unei asemenea soluții persoana beneficiază de efectele juridice ale prezumției nevinovăției, or, anume aceasta este viziunea pe care o impun regulile constituționale și standardele statului de drept. Mai mult de atât, chiar și antecedentele penale pot fi stinse în anumite condiții, ceea ce de asemenea trebuie luat în considerație exclusiv după cum dictează normele de drept.

Modul în care este formulată condiția de la pct.6 lit.g) din Regulamentul vizat conduce la ideea că pentru această procedură Consiliul Superior al Procurorilor trebuie să verifice dacă persoanei anterior, nu i-a fost constatată vinovăția pentru săvârșirea unei infracțiuni, indiferent dacă antecedentele penale au fost stinse sau nu. Dar regula fundamentală – constatarea vinovăției prin sentință judecătorească definitivă – este valabilă pentru orice situație și revine Consiliului Superior al Procurorilor obligația să analizeze toate aceste aspecte în interiorul etapei de admisibilitate, având pe masă dosarele de participare ale candidaților și informațiile oficiale de rigoare, dar nu să se conducă de informații din spațiul public. Este impropriu și lipsit de acuratețea juridică necesară ca, examinând spețele aflate pe rolul său, o autoritate publică să opereze cu informații ipotetice, abstracte sau selective, pentru a nu vicia hotărârile emise.

Adițional vom nota că din verificările efectuate pe portalul oficial al instanțelor de judecată nu au fost deduse informații despre existența, la data de 24.11.2023 a unei sentințe judecătorești definitive în privința vreunui dintre candidați.

¹ aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-174/2023 din 23.10.2023

Totodată, în hotărârea față de care facem opinie separată se face mențiunea că „În conformitate cu pct.15 din Regulamentul menționat supra, dacă în termenul limită de depunere a dosarelor de participare la concurs [...] a fost înregistrat dosarul doar a unui singur candidat, Consiliul prelungește termenul pentru depunerea dosarelor cu respectarea condițiilor din pct.8 și pct.9”, nefiind luat în considerație faptul că în prezentul caz condiția stabilită de această normă nu se întrunea, nu era incidentă speței și nu putea fi activată pentru a rezolva juridic favorabil propunerea de prelungire a termenului de depunere a dosarelor.

În considerarea aspectelor legate de omisiunile procedurale, trebuie remarcat faptul că acest subiect – prelungirea termenului pentru depunerea dosarelor în concursul de selectare a candidatului la funcția de Procuror General – a fost propus pentru agenda din 24.11.2023 nemijlocit la începutul ședinței, fără să fie prezentate argumentele în favoarea urgenței unei asemenea intervenții.

Mai mult de atât, deși în cadrul dezbaterilor pe acest subiect au fost solicitate informații cu privire la necesitatea și temeiul juridic care fundamentează legalitatea deciziei de referință, totuși nu au fost prezentate raționamentele care generează substanța soluției administrative propuse.

La acest compartiment sunt relevante următoarele prevederi din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor:

*6.4 Agenda ședinței Consiliului este pregătită de către șeful aparatului Consiliului, în urma consultării președintelui Consiliului. **Orice membru al Consiliului poate propune chestiuni pentru agenda ședinței cu cel puțin 3 zile lucrătoare până la ședință. Agenda ședinței se plasează pe pagina web oficială a Consiliului cu cel puțin 2 zile lucrătoare înainte de data desfășurării ședinței.***

6.5 Aparatul Consiliului expediază membrilor Consiliului prin e-mail, cu cel puțin două zile lucrătoare înainte de ziua ședinței, agenda ședinței și materialele pentru ședință.

*6.6 **Chestiunile ce nu suferă amânare se includ în agenda suplimentară, care, până la începutul ședinței Consiliului, se expediază prin e-mail membrilor Consiliului și se publică pe pagina web oficială a Consiliului.***

Vom remarca, pe cale de consecință, că în această speță, includerea subiectului în ordinea de zi a ședinței din 24.11.2023 nu a respectat regimul juridic stabilit și nici nu au fost prezentate argumente convingătoare în susținerea faptului că ar fi o chestiune ce nu suferă amânare.

În context menționăm că acest concurs, la care se face referire, a fost demarat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-177/2023 din 23.10.2023, stabilindu-se ca dată limită pentru depunerea dosarelor – 22.11.2023.

Respectiv, pentru a totaliza rezultatele acestei etape preliminare a procedurii de concurs (evaluarea numărului de dosare înregistrate), Consiliul Superior al Procurorilor urma să analizeze informația prezentată de Aparatul CSP și să decidă conduita administrativă instituțională în conformitate cu regulile stabilite.

Procedura desfășurării concursului pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General este statuată prin regulament adoptat de Consiliul Superior al Procurorilor, în condițiile art.17 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și, corespunzător prezentei spețe, actul instituțional de referință a fost aprobat prin Hotărârea nr.1-174/2023 din 23.10.2023.

În această ordine de idei precizăm că raționamentul nostru include, ca fiind evident, faptul că actul administrativ normativ emis de autoritatea publică se bucură de prezumția legalității, însă atunci când sunt puse în discuție proceduri derivate din acesta, nu este suficient și proporțional să se acționeze abstract sau de o manieră îngustă/birocratică, fără a face referință la toate aspectele fondului subiectului dedus spre soluționare.

Astfel, menționăm că potrivit Regulamentului privind modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General (adoptat prin Hotărârea CSP nr.1-174/2023 din 23.10.2023) sunt stabilite următoarele:

„15. Dacă în termenul-limită de depunere a dosarelor de participare la concurs nu s-a înregistrat nici un candidat sau a fost înregistrat dosarul doar a unui singur candidat, Consiliul prelungește termenul pentru depunerea dosarelor cu respectarea condițiilor din pct.8 și pct.9.

16. În cazul în care după prelungirea termenului-limită de depunere a dosarelor de participare nu s-au înregistrat și alți candidați pentru funcția de Procuror General, concursul poate fi desfășurat și cu un singur candidat”.

Rezultă, cu evidentă claritate, că regula preluată la acest compartiment se bazează pe un standard consacrat, specific desfășurării concursurilor, potrivit căruia termenul pentru depunerea/înregistrarea dosarelor de participare poate fi prelungit/extins doar atunci când nu a fost depusă nici o cerere sau suntem în prezența doar a unei singure cereri, condiție necesară pentru a asigura esența competiției.

Totuși, chiar din construcția normativă a regulilor stabilite de către Consiliul Superior al Procurorilor rezultă expres că autoritatea a admis, implicit, și posibilitatea desfășurării concursului chiar și în situația înscrierii doar a unui singur candidat (pct.16).

Raportat la circumstanțele particulare ale prezentei spețe menționăm că prin hotărârea privind inițierea concursului public pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General s-a stabilit ziua de 22.11.2023 data limită pentru depunerea dosarelor², termen care este cu titlu imperativ, fiind excluse din concurs dosarele depuse peste termenul stabilit (pct.19 din Regulament).

Trebuie menționat că termenul-limită stabilit pentru depunerea dosarelor în acest concurs public reprezintă un jalon juridic fundamental, deoarece în dependență de situația înregistrată la împlinirea acestuia rezultă expres și conduita care este obligatorie pentru autoritatea publică.

Astfel, normele din regulament prescriu că numai dacă în termenul-limită nu s-a înregistrat nici un candidat sau a fost înregistrat dosarul doar a unui singur candidat, se prelungește termenul pentru depunerea dosarelor. Altfel spus, doar în ipoteza a două situații – 1.nu s-a înregistrat nici un dosar și 2.s-a înregistrat doar un singur dosar, termenul pentru depunerea dosarelor poate fi prelungit.

Atragem atenția la natura prohibitivă a regulii, care în pct.15 din Regulament folosește imperativul – „Consiliul prelungește” (e.g. nu s-a utilizat formula „poate prelungi” care să ofere o marjă de discreție mai largă), ceea ce înseamnă că la stabilirea acelor două situații menționate *supra* Consiliul nu are altă opțiune de conduită administrativă, decât să dispună prelungirea termenului-limită.

² <https://csp.md/sites/default/files/2023-11/177.%20HOT.anun%C8%9B%20concurs%20PG%20.pdf>

Rezultă, corespunzător, în considerarea logicii juridice, că marja de discreție a Consiliului Superior al Procurorilor este strict limitată cu privire la conduita sa în aceste cazuri: atunci când nu s-a înregistrat nici un dosar sau s-a înregistrat doar un singur dosar Consiliul prelungește termenul.

Așadar, dacă s-au înregistrat cel puțin 2 (două) dosare de participare – termenul nu se prelungește, pentru că nu permite norma, iar concursul continuă. Nici o altă ipoteză privind soluțiile admisibile pentru acest caz nu poate fi aplicată, deoarece excede câmpului normativ acordat competențelor reglementate Consiliului Superior al Procurorilor la etapa vizată.

Mai mult de atât, chiar și dacă urmare a desfășurării etapei de preselecție în baza dosarelor ar rămâne admisibil doar un singur dosar, tot nu există posibilitatea prelungirii termenului pentru depunerea și a altor dosare de participare, deoarece așa normă nu este prevăzută în Regulament.

Este important să atragem atenția că prevederile pct.15 din Regulament sunt incidente etapei de depunere/înregistrare a dosarelor de participare și, astfel, reglementează doar aspectele ce țin de numărul dosarelor înregistrate până la data-limită, precum și vizează ca în conținutul acestora să se cuprindă actele stabilite de lege. Acestei etape îi corespunde doar un filtru tehnic primar, pe care îl aplică Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor prin faptul că ia act de totalitatea documentelor prezentate. Pe cale de consecință. Respectiva etapă se încheie de drept dacă au fost depuse cel puțin două dosare de participare, indiferent dacă acestea sunt sau nu admisibile pe corespunderea condițiilor, deoarece acest aspect reprezintă deja următoarea etapă și se decide ulterior, în cumul cu informațiile atât din conținutul dosarului cât și din răspunsurile parvenite de la autoritățile incidente (în condițiile pct.12 din Regulament).

Aceste două etape – înregistrarea/depunerea dosarelor de participare și examinarea admisibilității acestora – nu trebuie nici confundate și nici suprapuse, deoarece, procedural, au fost prevăzute ca etape diferite, cu soluționare distinctă.

Încălcarea sau amalgamarea acțiunilor autorității publice, specifice fiecărei dintre aceste etape, creează riscul potențial de viciere a procedurii în ansamblu, deoarece strictețea limitelor procedurale este o garanție a principiului certitudinii juridice, inerent soluțiilor adoptate în contextul activității publice.

O autoritate publică are obligația fermă și expresă, ca în toată activitatea, să asigure respectarea principiului legalității, iar marja sa de apreciere/discreție este limitată de necesitatea de a acționa strict în câmpul juridic normativ corespondent situației deduse spre examinare.

Raportat la prezenta speță, consemnăm că la data de 22.11.2023 au fost depuse două dosare de participare în concursul public de selectare a candidatului pentru funcția de Procuror General.³ Această constatare a încheiat, de drept, etapa înregistrării/depunerii dosarelor de participare, dat fiind că s-a îndeplinit condiția existenței a cel puțin 2 cereri de aplicare în procedura nominalizată.

Pe cale de consecință, concret pentru situația existentă în speță la data de 24.11.2023, **prevederile din art.15 Regulament rămân inactive juridic**, dat fiind faptul că asupra admisibilității Consiliul Superior al Procurorilor urmează să se pronunțe la o etapă ulterioară,

³ <https://csp.md/consiliul-superior-al-procurorilor-anunta-despre-finalizarea-etapei-de-receptionare-dosarelor-de-0>

diferită atât normativ, cât și din perspectivă temporală (pentru că intervine doar atunci când se vor fi acumulat inclusiv informațiile remise de autoritățile de specialitate).

În context, norma care se activează juridic pentru prezenta procedură, în condițiile existenței a 2 dosare de participare înregistrate/depuse, este direct pct.18 din Regulament în interiorul căreia deja pot fi apreciate, evaluate și analizate aspectele ce țin de admisibilitate.

În orice caz, construcția logico-normativă a Regulamentului deduce faptul că atunci când se examinează admisibilitatea și se consideră admisibil doar un singur dosar de participare, acest fapt nu reprezintă temei pentru a prelungi termenul-limită pentru depunerea dosarelor, iar procedura urmează să continue numai cu referință la acest unic candidat.

Revenind la analiza factologică a prezentei spețe, concluzionăm că odată ce s-a constatat la data de 22.11.2023 că s-au depus 2 dosare de participare, care conțineau lista documentelor stabilite de lege, se impunea ca procedura să continue și să urmeze etapa admisibilității, deoarece condițiile normative reglementau anume acest parcurs de aplicare a principiului legalității.

Reieșind din argumentele expuse, în opinia noastră prelungirea termenului-limită pentru depunerea dosarelor de participare, așa cum s-a decis, nu reprezintă soluția corespunzătoare situației constatate, iar pct.15 din Regulament nu era aplicabil contextului, mai ales că parcursul examinării circumstanțelor de referință demonstrează că s-a declanșat de fapt etapa de evaluare a admisibilității, fapt cu care noi nu putem să fim de acord.

Pentru a deduce aceste concluzii notăm că atunci când s-a procedat la examinarea subiectului în cauză, autorul inițiativei respective a solicitat ca lucrările să se efectueze în ședință închisă pe baza următorului argument: „*la abordarea acestui subiect vor fi invocate informații ce vizează cauzele penale demarate în privința unuia dintre candidați*”⁴, circumstanță care, automat, indică asupra faptului că autoritatea extrapolează activitatea deja către etapa de verificare a admisibilității, deși derularea procedurii, în sine, încă nu a ajuns la această etapă (pentru etapa admisibilității era necesară, cel puțin, acumularea informațiilor de la autoritățile prevăzute în pct.12).

La momentul efectiv al procedurii în cauză Consiliul Superior al Procurorilor nu se afla la etapa verificării admisibilității dosarelor, iar o eventuală prelungire a termenului-limită pentru depunerea dosarelor putea decurge doar din constatarea reglementată în pct.15 – a fost depus un singur dosar sau nu a fost depus nici un dosar de participare.

Respectiv, eventuale informații privind existența cauzelor penale în privința candidaților pot fi incidente doar la etapa examinării admisibilității dosarelor, însă **la data ședinței** Consiliului Superior al Procurorilor din 24.11.2023 **nu putea fi** derulată această etapă deoarece **nu se întruneau condițiile** normative și factologice **necesare**.

Circumstanțele juridice (pct.15 din Regulament) și cele factologice (depunerea/înregistrarea a două dosare de participare) existente la data ședinței Consiliului Superior al Procurorilor din 24.11.2023 privind parcursul procedurii de selectare a candidatului la funcția de Procuror General, în substanța lor, împiedicau posibilitatea prelungirii termenului-limită pentru depunerea dosarelor, or, acest fapt era deja consumat și

⁴ a se vedea înregistrarea video a ședinței CSP din 24.11.2023 pe site-ul www.csp.md, directoriul – ședințe, subdirectoriul – arhiva ședințe

genera efecte juridice pentru ca respectivul concurs să continue conform condițiilor reglementate.

Procedura selectării candidatului pentru funcția de Procuror General are un regim juridic special, fiind prevăzută de Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură (lege organică), al cărui izvor este, *a fortiori*, norma constituțională (art.125 alin.(1) din Constituție). În virtutea acestei constatări vădite, regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor reprezintă elementul primar de punere în aplicare a regulii constituționale și transpunerea acestuia în practică trebuie să fie strictă.

În asemenea condiții, succesiunea etapelor din procedura de selecție și limitele acestora este responsabilitatea directă a Consiliului Superior al Procurorilor și reprezintă, în sine, materializarea principiului legalității. Pe cale de consecință, preeminența normelor din regulament, exact în substanța lor, nu poate fi neglijată sau substituită.

Toate aceste concluzii pe care le susținem pornesc de la argumentul că acuratețea juridică și rigurozitatea aplicării normelor sunt reperele care fundamentează legalitatea procedurii, iar orice deviere creează un potențial risc de viciere a rezultatelor. Aplicarea greșită a normelor din acest regulament ar putea avea consecințe nefavorabile, dat fiind faptul că ar putea fi contestată legalitatea depunerii altor dosare de participare în perioada ce a urmat după termenul-limită împlinit în sens normativ și care deja a generat efecte juridice.

Astfel, în cadrul examinării, nu au fost prezentate, explicate, demonstrate și analizate informații despre faptul că unuia dintre candidați i-ar fi fost anterior constatată, prin sentință definitivă, vinovăția de săvârșirea unei infracțiuni, precum și nu a fost expusă legătura de cauzalitate dintre informațiile din spațiul public și temeiul juridic de prelungire a termenului-limită pentru concursul în speță, ceea ce, prin definiție, contravine regulilor ordinii juridice și admite substituirea legalității prin oportunitate.

Respectiv, a rămas ipotetic și complet iluzoriu argumentul privind necesitatea prelungirii termenului-limită pentru depunerea/înregistrarea dosarelor de participare în concurs, nefiind probată o legătură cauzală între acesta și soluția adoptată. Careva posibile informații despre dosarele penale în privința unuia dintre candidați (așa cum s-a pretins în partea publică a ședinței la subiectul în cauză) sau eventuale condamnări care nu sunt definitive, nu pot constitui obiect de examinare la această etapă, ele fiind pertinente, eventual, la etapa analizei admisibilității dosarelor de participare, care trebuia desfășurată în conformitate cu condițiile stabilite.

Pe această dimensiune, considerăm incidentă prezentei spețe și constatarea Curții Constituționale care a stabilit că deciziile „*trebuie să rezulte din premise, ceea ce implică necesarmente o examinare factologică a materialelor prezentate. Altminteri, concluzia nu va reprezenta altceva decât un non sequitur*” (HCC nr.23 din 27.06.2017 pct.75), condiții care, în opinia noastră, nu au fost întrunite la adoptarea Hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-197/2023 din 24.11.2023.

Potrivit regulilor logicii juridice constituirea unei soluții adoptate de o autoritate publică necesită stabilirea legăturii cauzale între argument și etapa procedurii, nefiind suficientă existența unor declarații despre anumite fapte, fără a se concretiza modul în care acestea se raportează la ceea ce trebuie de clarificat.

Certitudinea juridică este elementul fundamental al conduitei unei autorități publice, iar din lucrările și operațiunile administrative ale prezentei spețe nu pot fi deduse materialele

prezentate membrilor Consiliului Superior al Procurorilor, care să valideze soluția juridică pentru care s-a optat.

În aceste circumstanțe nu s-a îndeplinit condiția existenței *de facto* a motivelor, care să susțină hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor, precum și nu s-a întrunit un temei de drept pentru a valida posibilitatea adoptării acestei soluții, față de care exprimăm prezenta opinie separată. Pe cale de consecință, în lipsa unor temeiuri de fapt și de drept, constatăm un potențial risc ca aceasta să fie lovită de nulitate.

Pentru legalitatea constituirii conduitei administrative a autorității publice este necesar să existe situația ce urmează a fi soluționată, să se identifice corespondentul în lege a acesteia și să se stabilească argumente plauzibile care să fie în legătură cauzală directă cu situația în sine. În prezenta situație, însă, demersul înaintat era inadmisibil, deoarece în regulament nu este reglementată posibilitatea prelungirii termenului-limită de depunere a dosarelor dacă au fost înregistrate cel puțin două candidaturi și nu s-a stabilit o legătură de cauzalitate între motivele expuse și nemijlocit situația supusă examinării.

Este importat să notăm că la data de 24.11.2023 (data adoptării Hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-197/2023) atât demararea concursului, cât și epuizarea termenului-limită de depunere a dosarelor de participare deja erau fapte împlinite, care generau efecte juridice, a căror validitate nu a fost afectată, iar procedura urma să continue. Anume această conduită se impunea deoarece în concurs au fost înregistrate două dosare de participare, ceea ce păstra valoarea și semnificația unei proceduri competitive.

Per a contrario, în pofida acestor standarde, hotărârea nr.1-197/2023 din 24.11.2023 s-a bazat, în opinia noastră, pe o analiză eminent tehnică a propunerii înaintate, fapt care, în primul rând, nu întrunește condițiile necesare pentru a considera că hotărârea este motivată și, în al doilea rând, a golit de conținut exprimarea în practică, pe această speță, a rolului constituțional al Consiliului Superior al Procurorilor.

Nu putem să fim de acord cu raționamentele majorității ce a adoptat hotărârea în cauză care, în prezenta speță, au omis necesitatea de a analiza eficient toate aspectele factologice și juridice relevante și, astfel, au redus substanțial semnificația sarcinii ce revine Consiliului Superior al Procurorilor, ceea ce a determinat ca rolul acestei autorități publice de autoadministrare să fie doar unul strict formal, circumstanțe care pot conduce la afectarea iremediabilă însăși a naturii actului emis.

Insistăm pe această concluzie deoarece inclusiv și mecanismele internaționale de monitorizare sugerează, în recomandările lor, că trebuie de evitat manifestarea unei atitudini strict formale în exercitarea atribuțiilor de către autoritățile publice. Astfel, Comisia de la Veneția a consemnat că respectarea doar a standardelor minime procedurale afectează calitatea actelor adoptate și ar putea vicia esența acestora (CDL-AD(2021)047, 13.12.2021, pct.33).

Invocarea în textul hotărârii adoptate a faptului că se impune prelungirea termenului de depunere a dosarelor în cadrul concursului deoarece *de facto* există „*un singur candidat eligibil pentru funcția de Procuror General*” ar putea fi declarativă și ar putea viza multiple omisiuni juridice, deoarece nu se întrunesc condițiile de eliminare a vreunui candidat.

Reiterăm că logica juridică a desfășurării procedurii impunea să fie demarată etapa admisibilității, mai ales că se întrunea criteriul competitivității deoarece au fost înregistrate dosarele de participare a doi candidați.

De asemenea, nu putem fi de acord cu argumentul din hotărârea nr.1-197/2023 din 24.11.2023 că e posibilă prelungirea termenului de depunere a dosarelor pentru că „de facto la concurs s-a înscris un singur candidat eligibil”, deoarece o asemenea perspectivă de analiză reprezintă o confuzie juridică evidentă. A rămas, totuși, neclar la care dintre cei doi candidați s-a referit Consiliul Superior al Procurorilor în hotărârea sa și din ce motive a desfășurat în mod deghizat etapa admisibilității.

Vom nota, astfel, că exercitarea dreptului discreționar al autorității publice nu poate să fie arbitrară, fiind stabilite condiții imperative în acest sens. Astfel, potrivit art.137 alin.(1) din Codul Administrativ – „În exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul”.

Actul de aplicare a legii nu poate să fie în nici un caz o activitate tehnică și formalistă, deoarece o asemenea abordare nu ar fi compatibilă cu esența și spiritul preeminenței dreptului și ar lipsi de conținut juridic obligația autorităților publice abilitate de a asigura caracterul real și practic al normelor legislative.

În sîajul acestor raționamente se impune a reitera că aplicarea legii trebuie plasată în contextul individual și pentru circumstanțele concrete ale fiecărui caz ce urmează a fi soluționat trebuie să se asigure corespunderea exactă cu voința stabilită de legiuitor.

Legiuitorul a stabilit condiții exprese pentru realizarea anumitei conduite instituționale de către Consiliul Superior al Procurorilor atunci când sunt întrunite anumite condiții de fapt și de drept. În prezenta speță – dacă a fost o manifestare de voință a autorității publice și a fost anunțat concurs, atunci odată cu demararea acestei proceduri intervin obligații de acțiune în sensul concretizării competențelor atribuite de lege, care nicidecum deja nu reprezintă o discreție, dar se aliniază cerințelor și regulilor incidente prin efectul juridic al desfășurării procedurii de concurs.

Parcursul logico-juridic al unei proceduri instituționale este reglementat de lege și nu poate fi expresia unei viziuni subiective de oportunitate asupra situației, deoarece reprezintă o componentă a puterii publice, care se supune unor limite rigide de aplicare a actelor normative, care în prezentul caz nu au fost respectate. Ba dimpotrivă, din aceste norme rezultă că legiuitorul a stabilit obligații ferme și imperative, care nu lasă loc de interpretări extinctive.

Desfășurarea procedurii de concurs pentru ocuparea funcției de Procuror General este un element ce se circumscrie respectării principiilor dreptului public, aplicarea căroră este exhaustivă și nu poate fi dedusă sau prezumată.

În consecință, autoritatea publică poate să aibă exclusiv doar acea conduită care e prescrisă de lege și dacă nu a fost reglementată posibilitatea prelungirii concursului atunci când există doi candidați înregistrați, aceasta nu poate fi dedusă pe principii de oportunitate. Verificarea admisibilității acestor candidați se circumscrie deja unei etape ulterioare, iar competențele ce corespund fiecărei etape nu pot fi amalgamate.

Pentru prezenta situație suntem în prezența unor raporturi juridice de drept public, în limitele căruia acționează principiul care dictează că autorității îi este interzis tot ceea ce nu îi este permis de lege. Pe cale de consecință, orice derogări trebuie să fie reglementate în lege, iar autoritățile trebuie să se conformeze strict și exclusiv literei și spiritului legii, în condiții de transparență și aliniere fermă la preeminența dreptului. De aici rezultă că dacă prin

normele din Regulament nu s-a permis Consiliului Superior al Procurorilor să prelungească termenul-limită pentru depunerea dosarelor de concurs în situația când sunt 2 candidați, rezultă în mod evident că autorității publice îi este interzisă o asemenea conduită.

Importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică este o aserțiune consacrată în jurisprudența Curții Constituționale, subliniindu-se că autoritățile statale sunt obligate să respecte dispozițiile legale. Esența postulatului presupune, așadar, respectarea legilor, această exigență fiind impusă nu doar indivizilor sau persoanelor juridice private, ci și autorităților și instituțiilor publice. În măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, este important ca aceștia să acționeze în limita atribuțiilor care le-au fost acordate⁵.

De asemenea, s-a menționat în jurisprudența constituțională că o trăsătură esențială a statului de drept este **subordonarea rigidă a tuturor, inclusiv a instituțiilor statale**, normelor clare, previzibile și prestabilite ale dreptului⁶, circumstanțe care obligă CSP să procedeze exclusiv în limitele stabilite de lege. În prezentul caz, legea nu prevedea soluția de prelungire a concursului dacă s-au înscris 2 candidați, mai ales că *de facto* s-a făcut un transfer de competențe și într-un mod deghizat s-a analizat admisibilitatea candidaților, evaluându-se condiții din următoarea etapă, care, însă, nu fusese juridic activată. Cu toate acestea, unul dintre candidați a fost *de facto* descalificat, deși procedura nu era la etapa admisibilității, iar concluziile formulate privind prelungirea concursului au luat în calcul doar câteva informații despre care s-a spus că circulă în spațiu public, fără să fie făcute verificări corespunzătoare pentru a stabili dacă acestea corespund adevărului.

Considerăm inadmisibilă invocarea argumentelor bazate pe „oportunitate”, deoarece acestea nu pot să contrabalanseze condițiile stabilite de lege, mai ales că activitatea Consiliului Superior al Procurorilor ca autoritate publică se circumscrie reglementărilor dreptului public, rigiditatea căruia este o axiomă fundamentală, ce prescrie că e posibil să se acționeze strict cum prevede legea și să se adopte doar soluțiile care au fost reglementate de legiuitor. În caz contrar este afectată valența principiului „**ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus**”, care reprezintă unul dintre pilonii dreptului public, fiind, concomitent, garanția fermă a persoanelor împotriva arbitrariului autorităților publice.

Odată demarat concursul public pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General, ține de competența CSP să asigure parcursul eficient al procedurilor, pentru a oferi candidaților posibilitatea să își valorifice așteptările legitime de a obține postul vizat și de a-și dezvolta cariera profesională.

Este adevărat că orice concurs (indiferent de numărul candidaților ce au aplicat pentru o anumită funcție) se poate solda cu un rezultat negativ, adică să nu fie selectat/desemnat un învingător, însă autoritatea publică este obligată să procedeze în așa fel, încât toate etapele procedurii să se organizeze în baza legii, să ofere posibilități egale candidaților de a-și exprima competența profesională și să asigure, prin întreaga sa conduită instituțională, că toate măsurile ce se întreprind sunt îndreptate spre a selecta un titular al postului în cauză.

Considerăm că, la adoptarea hotărârii de referință, majoritatea membrilor Consiliului Superior al Procurorilor, prezenți la ședință, care au optat pentru soluția adoptată, insuficient

⁵ Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 16.07.2015, pct.50-52

⁶ Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 24.05.2012, pct.31

au analizat conținutul normelor din Regulamentul incident prezentei spețe, iar o asemenea conduită generează o aparență de tratare superficială a situației.

Atunci când Consiliul Superior al Procurorilor își exercită competențele stabilite de lege, se impune o analiză prealabilă profundă, care să țină cont de toate aspectele juridice aferente manifestării voinței normative.

În opinia noastră, neglijarea sau exprimarea unei atitudini formaliste față de aprecierea veritabilă a tuturor circumstanțelor sunt în măsură să golească de conținut rolul Consiliului Superior al Procurorilor de garant al independenței și imparțialității procurorilor.

Pornind de la aceste raționamente, considerăm că, în speță, se impunea o analiză corespunzătoare, pentru a asigura îndeplinirea de către Consiliul Superior al Procurorilor a obligației „să motiveze hotărârea sa, ținând cont de circumstanțele particulare ale fiecărui caz în parte, fără a se limita la formulări generale și abstracte” (HCC nr.23 din 27.06.2017, pct.76).

Per a contrario, hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-197/2023 din 24.11.2023 s-a bazat, în opinia noastră, pe o analiză sumară, fapt care, în primul rând, nu întrunește condițiile necesare pentru a considera că hotărârea este motivată și, în al doilea rând, nu atinge nivelul adecvat de exprimare în practică, pe această speță, a rolului constituțional al Consiliului Superior al Procurorilor, motiv din care nu putem să o susținem.

Din perspectiva aplicării *in concreto* a garanțiilor constituționale, Consiliul Superior al Procurorilor urma să procedeze la testul de analiză a condițiilor juridice pentru a nu afecta caracterul legal al procedurii aflate pe rolul său. Or, ar putea fi identificate premise pentru ca un observator terț și rezonabil să considere că prin procedee juridice improprii au fost reformatate regulile desfășurării unui concurs public.

Conducându-ne de raționamentele expuse, am fost în imposibilitate de a susține soluția adoptată prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-197/2023 din 24.11.2023, față de care am formulat prezenta opinie separată.

Inga FURTUNĂ /semnat/

Eduard VARZAR /semnat/

Angela MOTUZOC /semnat/